

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra ekonomie

**Nakupování zboží a služeb pomocí kryptoměn. Daňové
souvislosti.**

Bakalářská práce

Autor: Veronika Morchová
Studijní obor: Ekonomika a management

Vedoucí práce: Ing. Jan Mačí, Ph.D.

Hradec Králové

Duben 2023

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne 10.4.2023

Veronika Morchová

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Janu Mačímu, Ph.D. za možnost zpracovávat bakalářskou práci pod jeho vedením a za metodické vedení práce a cenné rady při psaní této bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat své rodině za podporu během celé etapy mého studia.

Anotace

Bakalářská práce na téma „Nakupování zboží a služeb pomocí kryptoměn. Daňové souvislosti.“ se věnuje problematice kryptoměn a jejich daňového zatížení. Cílem této bakalářské práce je díky charakteristice kryptoměn a jejich daňových aspektů zpracovat diagram provázanosti daní týkajících se operací s kryptoměnami, mezi které patří těžba, nákup a prodej. V první části jsou zpracovány základní termíny pro práci s kryptoměnami a jejich obecná charakteristika, následně druhy kryptoměn a historie bitcoinu jako jednoho z nejvýznamnějších zástupců kryptoměn. V další části jsou charakterizované daně, které se dotýkají operací s kryptoměnami, jako je těžba, nákup a prodej. Práce vyústila ve zpracování dvou diagramů za pomoci výpočtu modelových příkladů.

Klíčová slova: kryptoměna, daň z příjmů fyzických a právnických osob, daň z přidané hodnoty, operace, bitcoin

Annotation

Title: Purchasing goods and services using cryptocurrencies.

Tax context

Bachelor thesis on the topic of „Purchasing goods and services using cryptocurrencies. Tax context“ focuses on the problematic of cryptocurrency and their tax facilities. The goal of this bachelor thesis is to make a diagram of connections between taxes regarding the operations with cryptocurrency such as mining, buying and selling using the characteristic of cryptocurrency and their taxes aspects. In the first part there are listed basic terms for working with cryptocurrencies and their characteristics then there are types of cryptocurrencies and the history of bitcoin as one of the main type of cryptocurrencies. In the next part there are explanations of taxes that are combined with operations with cryptocurrency such as mining, buying and selling. In conclusion of the work there are two diagrams made by using the calculation of the model problems.

Key words: cryptocurrency, personal and corporate income tax, value added tax, operation, bitcoin

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Cíl a metodika práce.....	3
3	Teoretická část.....	5
3.1	Charakteristika kryptoměn.....	5
3.1.1	Termíny z oblasti kryptoměn.....	6
3.1.2	Druhy kryptoměn	8
3.1.3	Historie bitcoinu a první nákupy.....	9
3.1.4	Regulace České národní banky a Ministerstva financí České republiky 16	
3.2	Daňová stránka kryptoměn.....	19
3.2.1	Daň z příjmů fyzických osob.....	19
3.2.2	Daň z příjmů právnických osob	23
3.2.3	Daň z přidané hodnoty	24
3.3	Provázanost zdanění kryptoměn s ostatními druhy daní	27
3.3.1	Daň z příjmů fyzických osob - modelový příklad	27
3.3.2	Daň z příjmů právnických osob – modelový příklad	35
4	Shrnutí výsledků.....	40
5	Závěry a doporučení	42
6	Seznam použité literatury.....	44

Seznam obrázků

Obrázek 1 Příklad č. 1 DPFO (vlastní tvorba)	28
Obrázek 2 Příklad č. 2 DPFO (vlastní tvorba)	30
Obrázek 3 Daňové přiznání fyzických osob (vlastní tvorba)	31
Obrázek 4 Příklad č. 3 DPFO (vlastní tvorba)	32
Obrázek 5 Daňové přiznání fyzických osob - těžba (vlastní tvorba)	33
Obrázek 6 Diagram DPFO při prodeji kryptoměny (vlastní tvorba)	34
Obrázek 7 Příklad č. 1 DPPO (vlastní tvorba)	35
Obrázek 8 Příklad č. 2 DPPO (vlastní tvorba)	37
Obrázek 9 Daňové přiznání právnických osob (vlastní tvorba)	38
Obrázek 10 Diagram DPPO při prodeji kryptoměny za nákup zboží (vlastní tvorba)	39

Seznam tabulek

Tabulka 1 Daň z příjmů fyzických osob (vlastní tvorba)	31
Tabulka 2 Daň z příjmů fyzických osob – těžba (vlastní tvorba)	33
Tabulka 3 Daň z příjmů právnických osob (vlastní tvorba)	38

Seznam grafů

Graf 1 – Bitcoin pizza index (Bitcoinpizzaindex.net)	10
Graf 2 Vývoj BTC 2013–2015 (Kurzy.cz)	13
Graf 3 Vývoj BTC 2016–2018 (Kurzy.cz)	14
Graf 4 COVIDový propad (Coinmarketcup.com)	15
Graf 5 Tržní kapitalizace 2021 (Coinmarketcup.com)	16

1 Úvod

Od barterových obchodů, přes komoditní peníze, drahé kovy, první mince, bankovky, platební karty a v neposlední řadě elektronické peníze se vývoj posunul až ke kryptoměnám. Kryptoměny je možné označit jako decentralizované elektronické peníze, využívané k placení, ale s ohledem na časté, pozorovatelné nakládání s nimi také jako investiční nástroj. Kryptoměny lze tedy využít v rámci platebního styku, který není podřízen žádné vládě ani jiné centrální instituci. Jako hlavního a nejznámějšího představitele kryptoměn lze uvést bitcoin. Web Bitcoin.org tvrdí, že „*Bitcoin je inovativní platební síť a nový druh peněz.*“ (2023) Z pohledu České národní banky se ale o peníze nejedná. Považuje je za nehmotný majetek. A díky tomu o nákupu a prodeji kryptoměn nelze uvažovat jako o transakci peněz, což s sebou nese řadu konsekvencí, například daňových. Kubát (2015) v tehdejší publikaci uvádí, že jen v malém množství článků je možné se dočíst o této problematice ve spojení s kryptoměnami. Právě daňovému zatížení ve vztahu k nakládání s kryptoměnami se věnuje tato práce.

Cílem této bakalářské práce je díky charakteristice kryptoměn a jejich daňových aspektů zpracovat diagram provázanosti daní týkajících se operací s kryptoměnami, mezi které patří těžba, nákup a prodej.

Celá práce je rozdělena na tři části. První dvě části bakalářské práce jsou teoretického rázu a věnují se definici kryptoměny, historii bitcoinu, jako nejznámějšího představitele kryptoměn, a prvních nákupů uskutečněných pomocí kryptoměny. Dále se zabývá regulacemi České národní banky a Ministerstva financí. Po všeobecnější části věnované obecně kryptoměnám se práce dostává k daňové stránce kryptoměn. Nejdříve jsou popsány příslušné daně, které souvisejí s v práci uvažovanými operacemi s kryptoměnami, a poté je přesněji rozebráno, jak se dotýká daně z příjmů fyzických osob a právnických osob a daně z přidané hodnoty kryptoměn. Je zde i zmíněno, jak se kryptoměny v rámci účetnictví zúčtovávají a oceňují.

Praktická část je věnována již zmíněným daním a jejich provázanosti se zdaněním kryptoměn. Jsou zde uvedeny modelové příklady týkající se zdanění kryptoměn. První tři příklady se věnují zdanění příjmů fyzických osob, kdy se směňuje kryptoměna za fiat měnu. Další dva příklady jsou věnovány zdanění právnických osob. V těchto příkladech se objevuje nákup zboží nebo služeb za kryptoměny. Celá bakalářská práce vyústí v diagramy, které znázorní celý proces zdanění kryptoměn krok po kroku.

2 Cíl a metodika práce

Účelem této bakalářské práce je shrnout problematiku kryptoměn z pohledu různých dotčených daní. Hlavním cílem práce je díky charakteristice kryptoměn a jejich daňových aspektů zpracovat diagram provázanosti daní týkajících se operací s kryptoměnami, mezi které patří těžba, nákup a prodej.

K naplnění výše uvedeného hlavního cíle práce jsou stanoveny tyto dílčí cíle:

1. Prvním cílem je objasnit pojem kryptoměna, zmínit její vývoj, vysvětlit si několik důležitých pojmů pro práci s nimi, projít jejich historii a historii obchodování s kryptoměnami.
2. Dalším dílčím cílem je určení, co vlastně kryptoměny jsou, zejména podle českého prostředí, na které je tato práce zaměřena, podle čeho se daní, jak je klasifikuje Ministerstvo financí České republiky nebo Česká národní banka a jakými zákony či jinými prameny je nutné se řídit při danění kryptoměn.
3. Posledním cílem je vypočítání modelových příkladů a následné vytvoření diagramů provázanosti daní týkajících se operací s kryptoměnami.

Práce je rozdělena do tří částí. V první části jsou zpracované teoretické kapitoly, které vycházejí z informací získaných z literatury a internetových zdrojů. Tato část je věnována obecné charakteristice kryptoměn, kde lze nalézt základní informace o tom, co kryptoměna je, a základní termíny, které je nutné znát při práci s kryptoměnami. V této části je také zmíněna historie a vývoj nakupování pomocí bitcoinu, jako nejznámějšího představitele kryptoměny. V poslední řadě je tato část věnována regulacím České národní banky a Ministerstva financí České republiky, které souvisí se zdaněním kryptoměn nebo jejich klasifikací.

Druhá část se zabývá daňovou stránkou kryptoměn. Jsou zde dopodrobna rozebrány daně, které se týkají operací s kryptoměnami. Jako je nákup, prodej nebo těžba.

Poslední část je více praktická, nacházejí se zde modelové příklady, z kterých jsou posléze vyvozeny diagramy zdanění kryptoměn jako vyústění celé bakalářské práce.

3 Teoretická část

Tato kapitola se zabývá teoretickou částí bakalářské práce. Zaměřuje se na vysvětlení pojmu kryptoměna a jiných termínů spojených s kryptoměnami. Zmiňuje se zde i pár nejznámějších kryptoměn. Dále se věnuje historii a vývoji kryptoměn a nakupování zboží či služeb za bitcoiny, jako konkrétního představitele kryptoměny.

3.1 Charakteristika kryptoměn

Kryptoměna je platidlo, či peníze nebo lze používat označení aktivum založené na kryptografii. Kryptografie je matematická disciplína, ve které se jedná o převod zpráv do, nebo z utajené podoby, jinak označovaná jako šifrování. Je to typ virtuálních peněz, tedy těch, které vznikají a jsou ukládány pouze elektronicky. Avšak ne každý je za peníze nebo měnu považuje. Eisenreich a Kundrátová (2018) uvádí, že v případě, zda by se jednalo o peníze, musela by být kryptoměna obecně uznávána jako prostředek směny. Toto by platilo u méně známých kryptoměn, avšak například u bitcoinu to zcela neplatí. (Eisenreich a Kundrátová, 2018 s. 123) Alza uvedla, že během prvních měsíců, kdy začali uskutečňovat platby v Bitcoinech přes platební bránu Confirmo, si zákazníci pořídili za bitcoiny zboží v hodnotě několika milionů. (Alza.cz, 2022)

V případě měny je problém i výhoda, že kryptoměny nejsou centrálně řízeny, a tak je nemůže kontrolovat stát, ani je k danému státu nelze přiřadit, takže pokud se měna definuje jako prostředek směny užívaný na území daného státu, který je právně upraven, není možné kryptoměnu označit ani jako měnu. Kryptoměny se nedají označit ani jako elektronické peníze, nesplňují kritéria podle § 15 zákona č. 297/2006 Sb. tedy že nejsou vydávány osobami, které na vydávání elektronických peněz mají právo. Podle finanční teorie ovšem elektronickými penězi být mohou, jedná se totiž o ekvivalent peněz, který je uložen na počítačovém serveru. (Kubát, 2015)

Hlavními znaky kryptoměn jsou:

Decentralizace: Nejdůležitějším znakem kryptoměn je decentralizace. Nejsou kontrolovány žádnou národní bankou, nebo jinou institucí. Ověřování transakcí mají na starost těžaři.

Anonymita: Transakce se uskutečňují za pomoci adres. Tato adresa je podobná číslu účtu, ale nenese žádné informace o majiteli dané adresy. Díky tomu je síť otevřená pro každého. (Bitcoinvkapse.cz, 2018)

Právní kvalifikace kryptoměn obecně není snadná, jelikož každý druh kryptoměny se v něčem liší. Ve Spojených státech amerických jsou označovány jako komodity, to ale v Evropě nelze. Nejlépe jsou popsatelné slovem data či informace. (Eisenreich a Kunderátová, 2018 s. 121)

Česká národní banka ve stanovisku RS2014-02 (2014) uvádí, že bitcoiny nejsou bezhotovostní peněžní prostředky, ani elektronické peníze, z toho důvodu, že nemají povahu pohledávky. Dále nepředstavují žádnou platební službu, ani jiný obchod, při převodu bitcoinu na české koruny se nejedná o směnárenskou činnost a bitcoiny se neoznačují za investiční nástroj, i když pro většinu lidí to tak je. Proto obchodování s bitcoiny nevyžaduje žádné povolení od centrální banky. A samotná regulace by byla spíše kontraproduktivní, jak uvádí Hampl (2017). Vývojáři cílili proti jakékoli regulaci či existenci centrální instituce, která by na kryptoměny dohlížela. (Kubát, 2015)

3.1.1 Termíny z oblasti kryptoměn

K pochopení toho, jak kryptoměny fungují, co jsou a jak se s nimi může pracovat, je nutné znát několik termínů, které jsou uvedeny níže. Jedná se jen o výčet termínů, které se objevují často a je nutné jim rozumět.

Blockchain – seznam bloků, ukládá historii všech transakcí a je přístupný všem uzlům (Stroukal a Skalický, 2021 s. 32)

Block – úložiště záznamů, které po zapsání nejde změnit, jakmile se data ověří, blok se uzavře a vytvoří se nový na zapsání další transakce (Stroukal a Skalický, 2021 s. 41)

Genesis block – úplně první block, nemá tedy předka, kterého všechny ostatní blocky mají (Stroukal a Skalický, 2021 s. 41)

Adresa – jedná se o jednoznačnou identifikaci příjemce platby, tedy něco jako číslo účtu, fyzickou reprezentací je řada většinou 34 znaků, složených z čísel a písmen, jako například 125o9STtwEbefC9FZAcCn8fR1QMKGtwd2U (COINGuides.org, 2019)

P2P – peer-to-peer, typ počítačové sítě, uživatelé jsou si rovnocenní, nejsou centrálně řízené, open source (TechTerms.com, 2006)

Double spend – dvojitá útrata, použití jednoho bitcoinu, či transakce vícekrát (Stroukal a Skalický, 2021 s. 31)

Peněženka – jedná se o software sloužící k vedení účtu, sledování zůstatků a také odesílání transakcí

Transakce – převod bitcoinů z adresy na jinou adresu, obsahuje vstup a výstup (Stroukal a Skalický, 2021 s. 49)

Těžba (miners), potvrzení – děj, při kterém se hledá nový block pomocí složitých výpočtů, block se poté napojí do blockchainu, obtížnost vytěžení bloku stoupá, proto vznikají pooly, kdy se spojí více počítačů, aby měly lepší výkon, potvrzená transakce je ta, která je zapsaná v blockchainu (Investplus.cz)

Hash – převedení vstupu do relativně malého výstupu, je nutná velká výpočetní náročnost na převedení zpět

Generující transakce – transakce, při které vznikají nové bitcoiny (Stroukal a Skalický, 2021 s. 49)

Pool – těžaři se spojí, aby měli lepší výkon, tím i větší šanci na uzavření bloku

Token – objekt představující aktiva, často mince, jsou převoditelné a za převody se obvykle platí

3.1.2 Druhy kryptoměn

V textu níže jsou uvedeny některé z nejznámějších nebo jinak zajímavých kryptoměn.

Bitcoin

Jedná se o P2P síť v internetu, která je plně decentralizovaná, nebo také o měnu, ve které se provádějí transakce v této síti. Vývojářem je Satoshi Nakamoto. Bitcoinu je pouze omezené množství, přesně 20 999 999, 9769 BTC, a aktuálně je v oběhu něco kolem 18 milionů bitcoinů a je také momentálně nejhodnotnější kryptoměnou. (Kohout 2021) Do oběhu se bitcoiny dostávají vytěžením, ale aby se předcházelo inflaci jako u fiat měny, odměna za vytěžení postupně klesá.

Ethereum

Ethereum je decentralizovaná síť fungující na blockchainu. Stejně jako u bitcoinu se jedná o open source, takže se kdokoli dostane ke zdrojovému kódu a všichni uživatelé jsou si rovni. Jednotlivé tokeny jsou poté nazývány ethery (ETH). Jedná se o první programovatelný blockchain s podporou chytrých kontraktů, což znamená, že umožní vykonání chytrého kontraktu podle naprogramovaných pravidel, které už předem zná.

Na rozdíl od bitcoinu nemá předem stanovený konečný počet jednotek v oběhu, ale počet nových blocků za rok, a to je 18 milionů ETH. (Brandejský)

Tether

Jedná se o jeden z nejznámějších stabelcoinů. To znamená, že jeho vývojáři se snažili, aby jeho hodnota byla co nejvíce stabilní. V případě tethera a jeho tokenu USDT, se jedná o návaznost na americký dolar. Tedy cena jednoho USDT se obvykle rovná jednomu dolaru. To má uživatelům usnadňovat obchodování s kryptoměnami, protože zde nahrazuje americký dolar. Zakladatelem je Brock Pierce, Reeve Collins a Craig Sellars a vznikl v roce 2014. (Vondrák)

BNB

Jedná se o měnu vytvořenou v roce 2017 kryptoměnovou burzou Binance. Nejdříve umožňovala placení poplatku na této burze, později se ale rozšířila a stala se

jednou z nejhodnotnějších kryptoměn. Počet mincí je 200 milionů, ale snižuje se. Je pro ni charakteristická rychlost transakcí a nízké poplatky. (Finex.cz)

Dogecoin

Kryptoměna dogecoin měla být takovým vtípkem, ale nikdo netušil, že jednou si za ni budeme moci koupit i lístek do kina. Jednou z jejích předností je rychlost zápisu transakce do blockchainu, a díky tomu i levné náklady na transakce. Funguje podobně jako bitcoin na mechanismu Proof of Work. Nemá ani omezené množství a každý rok může přibýt až 5,2 milionu nových mincí, což napomáhá inflaci. (Sobol)

3.1.3 Historie bitcoinu a první nákupy

V této kapitole jsou uvedeny všechna důležitá data, která souvisí s historií bitcoinu a prvními nákupy. Je rozdělena do několika kapitol podle důležitých událostí.

Počátky bitcoinu a první transakce

Historie bitcoinu sahá do roku 2009, kdy 3. ledna v osm hodin, patnáct minut a pět sekund bylo vytěženo prvních padesát bitcoinů, kterým se říká Genesis block. Byly vytěženy Satoshim, což je jejich anonymní tvůrce, a dodnes se neví, kdo to je. V tento den proběhla i první transakce, kterou provedl Satoshi, a poslal první bitcoiny vývojáři Halu Finney. Poté projekt předal hlavnímu vývojáři Gavinovi Andersonovi. Vývoj pokračoval dál a vznikaly první ceny bitcoinu vyjádřené v dolarech, kdy na začátku roku 2010 stál jeden bitcoin 0,000003 dolaru, i když náklady na jeho vytěženi se pohybovaly okolo 0,0008 dolaru. V tomto roce také vznikla burza, kde se obchodovalo s bitcoiny, a to Bitcoin Market a BTC Burza Mt. Gox. (Stroukal a Skalický, 2021 s. 28–42)

Dalším milníkem bitcoinu, se stal den 21. 5. 2010, kdy se na stránkách bitcointalk.org objevila nabídka, že někdo koupí dvě velké pizzy za 10 000 BTC. Nabídka přišla od Laszla Hanyecze, a ten doopravdy o čtyři dny později obdržel dvě pizzy, které by stály 25 dolarů. V té době by se daly na burze prodat bitcoiny zhruba za dvojnásobek a už v roce 2013 by v přepočtu na dolary stály pizzy 10 milionů dolarů a v roce 2021 by se cena pizz vyšplhala na 300 milionů dolarů,

což je zhruba 6 miliard Kč. Díky těmto pizzám existuje index cen zvaný Bitcoin pizza index, který byl dne 9. dubna 2023 279,009,294 dolarů a jeho vývoj je vidět na obrázku níže. (Bitcoinpizzaindex.net) V roce 2010 také vznikl první pool (viz Termíny z oblasti kryptoměn), zakladatelem je Čech Marek Palatinus. Rok 2011 znamenal další pokrok, cena jednoho bitcoinu se rovnala jednomu dolaru a v roce 2013 přesáhla cena za jeden bitcoin hranici 1 000 dolarů. (Stroukal a Skalický, 2021 s. 43–46)

Graf 1 – Bitcoin pizza index (Bitcoinpizzaindex.net)

Další pokrok v platbách byl zaznamenán v roce 2011, kdy server Wikileaks přijímal dary v podobě bitcoinů, jelikož ostatní způsoby plateb byly zakázány. Díky této možnosti mohl server v té době fungovat. O pár let později byly obnoveny i jiné možnosti darování. Rok 2011 přinesl i propad, a to až 70 %, do původního stavu se bitcoin navrátil až v roce 2013. Tento propad je nazýván velkou bublinou roku 2011. Dále v tento rok proběhly i první krádeže a byla napadena burza, ale konala se také první mezinárodní konference o Bitcoinu v New Yorku a první Evropská konference v Praze.

Bitcoin měl i svou špatnou stránku, dalo se jím platit na ilegálním serveru Silk road, kde se daly koupit drogy a jiné ilegální věci, a platba Bitcoinem se stala platbou zcela anonymní. Díky tomu také proběhlo první politické vyjádření ohledně bitcoinu, a to ve Spojených státech Amerických, proti bitcoinu bojoval demokratický senátor Chuck Schumer, na druhou stranu vyjádření Evropské unie

bylo kladné a bitcoin úplně nepotopila. I když to byla negativní reklama, bitcoinu se znovu dařilo a posiloval. Dále se rozšiřovaly možnosti platby bitcoinem. V roce 2012 bylo umožněno zaplatit za placené funkce systému Word press bitcoinem a objevovalo se stále více restaurací, lékařů, právníků, taxikářů, ale i obchodů s fyzickým zbožím i nehmotným, kde přijímali tento způsob platby. V dubnu roku 2012 vzniklo první kasino satoshidice.com, kde přijímali bitcoiny, a to z důvodů, že není zdaněn či vysoce regulován jako fyzický hazard a platba je zcela anonymní. Tím se inspirovalo i nejstarší kasino v Las Vegas a od roku 2014 také přijímají bitcoiny. (Stroukal a Skalický, 2021 s. 47–53)

I v této době lidé brali bitcoin jako prostředek pro investice. Stále není možné nazvat bitcoin penězi, protože není přijímán všemi jako prostředek směny. Pro ty, kteří nechtěli kupovat bitcoiny, vznikl server BitPay, který vše udělá za vás, za malý poplatek zaplatí pomocí bitcoinů, i když je nevlastníte, a převod proběhne v aktuálním kurzu. Objevují se ale i lidé, kteří bitcoinu podlehly úplně a například požadují i výplatu pouze v Bitcoinech. Na konci roku 2012 se pohybuje cena jednoho bitconu okolo 15 dolarů. (Stroukal a Skalický, 2021 s. 54)

Bitcoin v letech 2013–2015

V letech 2013–2014 se do popředí dostává aplikace Wallet, která umožňuje platbu Bitcoinem i pro fyzické obchodování, týdně ji stahuje okolo pěti tisíc uživatelů. Také se vrací problém Silk road, byl dopaden její provozovatel, a tím na jeden den klesla cena bitcoinu. Ta se vzápětí navýšila zpět. Za celou dobu fungování Silk road proteklo serverem okolo devíti a půl milionu bitcoinů. Stránky byly zavřeny 2. října 2013, rok poté byly bitcoiny prodány a následně věnovány startupu Vaurum, který pracuje na podpoře rozvojových zemí. Tím se bitcoin stal nástrojem na nákup drog a jiných nelegálních látek, ale také nástrojem pro pomoc lidem. Uzavření Silk road vedlo ke vzniku několika dalších podobných ilegálních stránek.

Rok 2013 byl také ve znamení poplašných, většinou i nepravdivých zpráv, nebo zpráv které stály na pravdivém základu, ale ne vše, co k tomu bylo přidáno byla pravda. Jednou z nich byla zpráva o zákazu bitcoinu v Thajsku. Nejenže to není možné, protože bitcoin nezná hranice státu, ale nebyl by zde ani způsob, jak to

kontrolovat, tak to vláda i celé popřela. Ve skutečnosti se jednalo pouze o nevydání licence jedné firmě, která chtěla obchodovat v Bitcoiních. (Stroukal a Skalický, 2021 s. 55–60)

Další rok se cena vyšplhala na 800–900 dolarů za bitcoin, a zůstala tak i v roce 2015. V únoru roku 2014 zbankrotovala burza Mt. Gox. Díky tomu vznikl projekt bitcoinbuilder.com, který realizoval směnárnou mezi bitcoiny uvnitř této burzy. Posléze 24. února byly zavřené stránky burzy a o čtyři dny později Mt. Gox zkrachovala oficiálně. Díky těmto událostem spadla cena bitcoinu až na 340 dolarů.

V únoru také Britský úřad pro výběr daní a cel určil bitcoiny jako soukromé aktivum a Evropská unie požadovala, aby bitcoinové burzy hlásily vyšší toky peněz. Chtěli tak předcházet praní špinavých peněz. V České republice vznikla také první hardwarová peněženka Trezor, která sloužila k ochraně před odcizením. Také se zde otevřel Institut Kryptoanarchie paralelní polis, což je hlavní centrum bitcoinového dění v České republice. Na konci roku 2014 přijímá i Microsoft platby Bitcoinem. Ekonom Jakub Jedlinský otevřel na Vysoké škole ekonomické v Praze kurz kryptoměny, a to na začátku roku 2015. Další událostí roku 2015, která pohnula bitcoinovým světem byl Liberland, tedy malý stát mezi Chorvatskem a Srbskem, který vytvořil Čech Vít Jedlička. Měnou tohoto mikrostátu měl být právě bitcoin. V září probíhaly v Číně rozsáhlé kapitálové kontroly a také kontroly přeshraničního toku financí, to způsobilo růst ceny bitcoinu. Evropský soudní dvůr rozhodl během října, že se na směnu bitcoinu nevztahuje daň z přidané hodnoty. Na konci tohoto roku se tak cena bitcoinu pohybovala okolo 500 dolarů za bitcoin. Vývoj od května roku 2013 až do roku 2015 je zaznamenán v grafu 2. (Stroukal a Skalický, 2021 s. 61–66)

Graf 2 Vývoj BTC 2013–2015 (Kurzy.cz)

Růst bitcoinu a jeho COVIDový propad

V průběhu dalších let se vlády smířily s Bitcoinem a začaly ho legalizovat. V březnu uznala japonská vláda bitcoin jako aktivum a v roce 2017 se tam stal zcela legálním. Dokonce největší norská banka nabízela účty v bitcoinech. V Čechách v roce 2017 přijímá bitcoin i největší e-shop Alza. Cena bitcoinu se v první polovině roku 2016 držela na 400 dolarech a v druhé polovině se zdvojnásobila. V roce 2017 se vyšplhala na téměř 20 000 dolarů za jeden bitcoin. Objevily se ale i problémy. V srpnu 2016 přišla burza Bitfinex o 120 tisíc bitcoinů. Slíbila, že je vrátí, a to také splnila díky pohotové reakci. Dalším problémem bylo omezené množství transakcí, které nestačilo rostoucímu počtu uživatelů. Teorií, jak tento problém vyřešit, bylo hned několik. Konečné řešení se však nelíbilo společnosti Bitmain. Znemožnilo jí to těžit způsobem, jakým těžila doposud. Z toho důvodu si založili svůj vlastní bitcoin s názvem Bitcoin cash. Jeho cena rychle stoupala, ale nevydrželo to dlouho. Růst ceny bitcoinu v letech 2016 a 2017 a jeho pád v roce 2018 je zaznamenán v následujícím grafu.

Graf 3 Vývoj BTC 2016–2018 (Kurzy.cz)

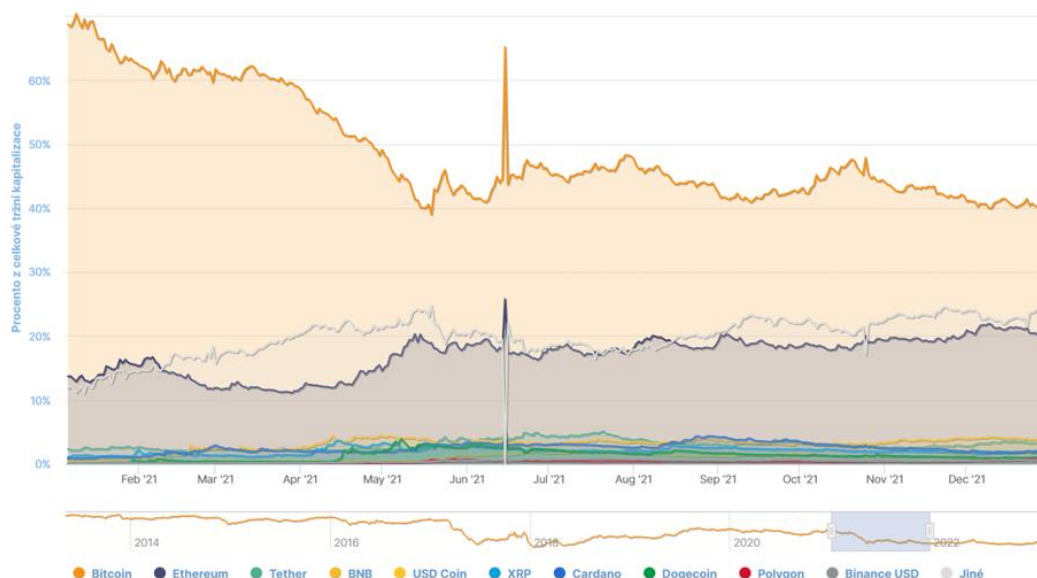
V roce 2018 cena bitcoinu padala na zhruba 3300 dolarů, přesto v srpnu tohoto roku bitcoin tvořil 50 % tržní kapitalizace kryptoměn, to znamená, že posiloval na úkor jiných kryptoměn. Například Bitcoin cash mizel v zapomnění a většina kryptoměn fungujících na blockchainu padala. Do povědomí vstupuje jiná kryptoměna, a tou je Ethereum. S příchodem roku 2019 stál jeden bitcoin 12 tisíc dolarů, ale další rok se situace zhoršila s příchodem koronaviru. 12. března 2020 nastal výprodej všeho i bitcoinů, během jednoho dne byl zaznamenán propad o jednu čtvrtinu. Tento propad je možné pozorovat v grafu 4. Za dalších pět dní ztratil více než polovinu své hodnoty a dostal se na cenu 4 400 dolarů. Tento pokles netrval dlouho, v květnu už znovu posiloval a v září se dostal na hodnotu 10 tisíc dolarů.

Graf 4 COVIDový propad (Coinmarketcup.com)

V roce 2021 ovládl bitcoin s cenou 62 tisíc dolarů trh s kryptoměnami. Podíl tržní kapitalizace byl 70 %. Velký podíl mělo i Ethereum, a to 16,5 %. Tyto dvě kryptoměny tvořily prakticky celý svět kryptoměn, jak je vidět v grafu níže. V této době byly pro udržení takové síly důležité tři faktory. Zaprvé, bitcoin přežil krizi. Druhým faktorem je připravenost celého ekosystému na další lidi, kteří se rozhodli uchránit své peníze před inflací. Posledním jsou institucionální investoři, tedy firmy či fondy. Například Fond Grayscale získal investice do 650 tisíc bitcoinů, což se rovnalo třem procentům zásoby. MicroStrategy nakoupila 91 tisíc bitcoinů. A hlavním tématem byl Elon Musk, který se na Twitteru chlubil Bitcoinem, a jeho jméno obsahovalo logo bitcoinu. To způsobilo skok o 15 %. Další skok způsobil jeho nákup bitcoinů za jednu a půl miliardy dolarů do Tesly. Poté začala Tesla prodávat své produkty za bitcoiny, které ale neměnila za dolary. V roce 2021 vlastní firmy okolo 7 % bitcoinů. (Stroukal a Skalický, 2021 s. 67–73)

Graf 5 Tržní kapitalizace 2021 (Coinmarketcup.com)

Rok 2022 se nesl ve znamení propadu cen bitcoinů, a to zhruba o 75 % od maxima ke konci roku 2021. Jeho cena klesla na 16 000 dolarů. Dalším problémem roku se stal krach jedné ze třech největších kryptoburz FTX. V tomto roce se však nedařilo nejen kryptoměnám, špatně na tom byly i akcie firem jako je Netflix, Tesla nebo META. (Krause, 2022)

Konec roku ale přinesl i něco pozitivního. Ethereum zavedlo bez větších problémů nový ekologičtější způsob ověřování transakcí nazvaný Proof of Stake. Znamená tedy, že ověřit transakci musí sami majitelé kryptoměn. (Mladyinvestor.cz, 2018)

3.1.4 Regulace České národní banky a Ministerstva financí České republiky

Jak už bylo zmíněno výše, ve stanovisku RS2014-02 Česká národní banka uvádí, že bitcoin nepovažuje za investiční nástroj, nákup a prodej nepředstavuje platební službu ani jiný obchod s měnou, nejedná se ani o směnárenskou činnost. Z toho vyplývá, že při obchodování s bitcoiny není nutné žádné povolení České národní banky. Jsou zde ale i výjimky. Některé obchody mohou naplnit znaky investičních nástrojů, a to v případě obchodování s deriváty na bitcoiny. Derivát je finanční instrument, jehož hodnota je odvozena od ceny podkladového aktiva, tedy v našem případě hodnoty bitcoinu. Povolení je také nutné u fondů, které investují do

bitcoinů. Pokud je fond nabízen veřejnosti, je povolení nutností, pokud se však nabízí jen vybraným investorům, může stačit jen registrace České národní banky. Jako poslední výjimkou je poskytování platebních služeb, a to za podmínek, pokud by určitá osoba prováděla převody bezhotovostních peněžních prostředků.

To vše znamená, že finanční instituce s povolením České národní banky nesmějí obchodovat s bitcoiny, nejedná-li se o správu vlastního majetku. Poté by musely dostat další podnikatelské povolení od České národní banky na podnikatelské obchodování s bitcoiny.

Ministerstvo financí České republiky v souvislosti s digitálními měnami nebo jinak open-source měnami, do kterých řadí právě například bitcoin, určilo limity. Tyto limity jsou uvedené v zákonu č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Jedná se tedy o zakrytí nelegálních příjmů či jiné výhody plynoucí z trestné činnosti a také o poskytnutí peněz nebo jiného majetku s vědomím, že bude použit ke spáchání trestného činu. (Cícer, 2013) Tento zákon udává, že povinná osoba, tedy například banka, jiné finanční instituce nebo provozovatelé hazardních her, mají za povinnost identifikovat klienta a jeho kontrolu. Ta je potřeba provádět před uskutečněním obchodu, nejpozději v době, kdy je zřejmé, že dosáhne hodnoty 15 tisíc euro, nebo vyšší. Také musí být prováděna s politicky exponovanou osobou, s osobou, která se nachází ve vysoce rizikové třetí zemi, nebo při obchodu v hodnotě alespoň 2 000 EUR, či při převodu finančních prostředků v hodnotě jednoho tisíce EUR. Kontroluje se například za jakým účelem je tento obchod prováděn, přezkoumává se zdroj peněžních prostředků a zjišťuje se původ majetku. Výjimku ale tvoří obchod za elektronické peníze uchované na médiu, které nelze dobíjet. Nejvyšší částka nemůže překročit 150 EUR. To samé platí i pro elektronické peníze na médiu, které lze dobíjet, a platby pomocí veřejné mobilní telefonní sítě. Dále neprobíhá kontrola, pokud tyto prostředky jsou používány k nákupu a nesmí být pořízeny prostřednictvím anonymních elektronických peněz. (Zákon č. 253/2008 Sb.)

Ministerstvo financí České republiky také uvádí, jak by se měly kryptoměny účtovat. Je upraveno především vyhláškou č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. Doporučuje všechny operace s kryptoměnami účtovat na stejný způsob. Pro potřeby účetnictví také uvádí, jak by měly být kryptoměny klasifikovány. „*Pro účely tohoto sdělení se digitální měnou rozumí digitální nositel hodnoty. Jedná se o nehmotné aktivum, které je elektronicky vytvořeno a uloženo.*“ (Sdělení Ministerstva financí k účtování a vykazování digitálních měn, 2018)

Podle tohoto sdělení je doporučeno účtovat a vykazovat digitální měnu jako zásobu „svého druhu“ podle § 9 výše zmíněné vyhlášky. Toto sdělení také udává způsob oceňování kryptoměn. To se řídí zákonem č. 563/1991 Sb. a používá se § 25 odst. 1 písm. c), d) a l) a odst. 4 a 5. Podle toho je nutné oceňovat kryptoměnu pořizovací cenou a náklady na pořízení. Ministerstvo financí České republiky v této vyhlášce doporučuje účtovat kryptoměny jako zásoby svého druhu. Pro potřeby inventarizace se kryptoměny vykazují v rozvaze v níže uvedených položkách v souladu se zvoleným způsobem účtování: (Sdělení Ministerstva financí k účtování a vykazování digitálních měn, 2018)

C.I.2. Nedokončená výroba

C.I.3.1. Výrobky

C.I.3.2. Zboží

Pokud podnikající fyzická osoba vede daňovou evidenci, je nutné, aby si všechny výdaje a příjmy zaznamenávala jako ostatní výdaje nebo příjmy. Při těžbě kryptoměn zapíše pouze výdaje, které vznikly spotřebou energie na těžení. (Zákon č. 586/1992 Sb.)

3.2 Daňová stránka kryptoměn

Daňová stránka kryptoměn je rozsáhlá, liší se podle činnosti a způsobu využití kryptoměn a není vždy jednoznačně řešitelná.

Z pohledu danění příjmů se jednoznačně sleduje zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Pokud se jedná o plátce daně z přidané hodnoty, tak se musí ohlížet na zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. (Goryczka, 2019 s. 26)

Následující podkapitoly rozvádí právě ty daně, které mají vazbu na práci a nakládání s kryptoměnami.

3.2.1 Daň z příjmů fyzických osob

Daně z příjmů se řadí mezi přímé daně důchodového typu a jsou druhou nejdůležitější položkou státního rozpočtu z pohledu podílu na celkovém příjmu z daní. (Bakeš, 2012 s. 193) Jak je zmíněno výše, základním pramenem daně z příjmů fyzických osob i právnických osob je zákon České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Poplatníky daně, tedy subjekty daně z příjmů fyzických osob, jsou všechny fyzické osoby s bydlištěm na území České republiky, nebo se často pohybují v České republice, tedy jsou daňovými rezidenty a dani podléhají všechny příjmy, které jsou uskutečněny v České republice, ale i v zahraničí. Ostatní poplatníci, kteří zde nemají bydliště ani nejsou daňovými rezidenty, platí daň pouze z příjmů, které mají zdroj v České republice. Další fyzické osoby jsou fyzické osoby zapsané v obchodním rejstříku či společníci veřejné obchodní společnosti nebo komplementáři komanditní společnosti. Subjektem daně lze označit také plátce daně, kterým může být i právnická osoba. (Zákon č. 586/1992 Sb.)

Základem daně z příjmů fyzických osob v případě příjmu ze samostatné činnosti je částka, která ve zdaňovacím období plyne poplatníkovi a přesahuje jeho výdaje. Základ daně se získá po odečtení výdajů od dosažených příjmů. Obvykle se uplatňují výdaje v prokázané výši, nebo paušálními částkami, které jsou přesně

stanovené podle zákona o daních z příjmů. Pokud je takových příjmů více, základem se stane součet těchto dílčích základů daně. Zdaňovacím obdobím pro daň z příjmů fyzických osob je kalendářní rok. (Bakeš, 2012 s. 198)

Sazba daně z příjmů fyzických osob je 15 %, pokud základ daně nepřesáhne 48násobek průměrné mzdy. Pokud přesáhne, sazba daně se zvýší na 23 %. (Zákon č. 586/1992 Sb.) Jedná se ale o klouzavou progresi. Sazbou 23 % se tedy daní jen ten příjem, který přesahuje 48násobek průměrné mzdy, pro rok 2022 se jedná o částku 1 867 728 Kč a pro rok 2023 to je 1 935 552 Kč.

Pokud poplatník této daně obchoduje s kryptoměnami, musí platit daň z příjmu plynoucího z kryptoměn. Příjem plynoucí z kryptoměn je v podstatě navýšení majetku, rozdíl mezi výdajem na nákup kryptoměny a příjmem z jejího prodeje. (Zákon č. 586/1992 Sb.) Podle tohoto zákona tedy stačí odečíst hodnotu kryptoměny při nákupu a transakční náklady na nákup od hodnoty při prodeji či směně.

Příjem, který podléhá dani z příjmu fyzických osob, vyplývá z několika možných situací, které jsou uvedeny níže.

Příjem z nákupu kryptoměny a směny za jinou měnu

Příjem může plynout z nákupu kryptoměny a posléze jeho směně za měnu s nuceným oběhem nebo jinou kryptoměnu. Rozdíl mezi tím je zisk, nebo ztráta. Zisk se musí danit, ale ztráta se neřeší, nikoho nezajímá.

Příjem z nákupu kryptoměny a směně za produkt nebo službu

Dále je možné kryptoměnu směnít za službu či produkt, příjem se počítá stejně jako při prodeji kryptoměny, akorát tady se nákupní částka odečítá od hodnoty produktu či služby.

Příjem z těžby kryptoměn a následné směny

A jako poslední je možnost danit příjem z těžby kryptoměn. Jelikož se jedná o poskytování služby třetím osobám, musí těžař vlastnit živnostenský list. Po vytěžení nic nedaní, daní v případě prodeje kryptoměny, nebo směně za jinou měnu nebo produkt či službu stejně jako v předchozím případě.

Účetní hodnotu zásob kryptoměny je možné zjistit dvěma způsoby. První je FIFO, tedy first in first out (první dovnitř, první ven) a druhým způsobem je aritmetický průměr. (Freshbooks, 2019)

Metoda FIFO funguje na principu první dovnitř, první ven. Což v praxi znamená, že první nakoupené bitcoiny jdou také jako první z účtu ven. Transakce jsou zaznamenávány v online peněžence nebo na účtu, díky tomu zjistíte pořizovací cenu těch bitcoinů, které jsou nejstarší. Každá transakce se vypočítá zvlášť a celkový základ daně je poté součtem všech předem vypočtených rozdílů. (Strašák, 2022)

V případě podnikajících fyzických osob je důležité správně vybrat metodu, kterou se budou oceňovat zásoby při vyskladnění. Tato metoda je dle zásady stálosti účetních metod závazná a nelze ji měnit bez důvodu. Důvodem pro změnu účetní metody může být změna předmětu podnikání, nebo zpřesnění věrného zobrazení účetní jednotky. (Hauzarová, 2017)

Předmětem daně se rozumí příjem ze závislé činnosti a funkční požitky, kterými mohou být například odměny nebo plat za výkon funkce. Dále i příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti, příjmy z kapitálového majetku, z pronájmu a ostatní příjmy. Tyto příjmy mohou mít jak peněžitý, tak i nepeněžitý charakter, který může být dosažen i směnou. Nepeněžitý příjem se oceňuje podle zákona č. 151/1997 Sb. o oceňování majetku. (Bakeš, 2012 s. 194)

Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou podle českého zákona o daních z příjmů:

§ 6 Příjmy ze závislé činnosti – Příjem se řadí do této skupiny, pokud by byla mzda od zaměstnavatele, tedy příjem ze závislé činnosti, vyplácen v podobě kryptoměn. Zákoník práce umožňuje část mzdy vyplácet v naturální podobě. V tomto případě je ale nutné sjednat smlouvu, že zaměstnanec s tímto způsobem vyplácení mzdy souhlasí, a dodatek k pracovní smlouvě o tom, že část mzdy bude vyplácena naturálně. Ve smlouvě se pak mimo jiné nachází i bitcoinová adresa či

způsob výpočtu vyplácené naturální mzdy, například podle jakého kurzu se bude mzda přepočítávat. (§ 119 Zákon č. 262/2006 Sb.)

§ 7 Příjmy ze samostatné činnosti – Zde se nachází všechny příjmy ze samostatné činnosti, které nejsou uvedeny v § 6, tedy v příjmech ze závislé činnosti. Příjem z kryptoměn je možné za určitých podmínek považovat i za příjem ze samostatné činnosti, jelikož se jedná o zisk plynoucí z nákupu a prodeje či směny kryptoměn za cílem dosažení zisku. Další možností je těžba kryptoměn, pokud by se kryptoměna dále prodávala, příjem z této činnosti je také příjmem ze samostatné činnosti, to by platilo i u obchodování s kryptoměnami na burze za účelem dosažení zisku, kde je také nutné mít živnostenské oprávnění, stejně jako u těžby. (Zákon č. 586/1992 Sb.) Pokud ale vytěžená kryptoměna se dále neprodává, tedy neplyne žádný příjem, nic se nedaní. I když logicky dojde k navýšení majetku. (Hanych, Drgová a Gremlica, 2018 s. 11)

Dílčím základem jsou příjmy ze samostatné činnosti snížené o výdaje, které bylo nutné vynaložit na jejich dosažení. (Bakeš, 2012 s. 199)

§ 8 Příjmy z kapitálového majetku – Do této kategorie by příjem plynoucí z kryptoměn spadal v případě, pokud by byl například podíly na zisku nebo dividendy vypláceny v kryptoměně.

Jako základ daně se většinou bere celý příjem plynoucí z kapitálového majetku. (Bakeš, 2012 s. 200)

§ 9 Příjmy z nájmu – Příjem z kryptoměn je příjmem z nájmu v případě, že je nájem z pronajaté věci vyplácen v kryptoměně. (Zákon č. 586/1992 Sb.)

Jako základ daně lze označit příjem snížený o výdaje potřebné k jeho dosažení. Lze použít výdaje přímo vynaložené, nebo je možné uplatnit výdaje v paušální výši 30 % z příjmů. (Bakeš, 2012 s. 200)

§ 10 Ostatní příjmy – Většinou ale příjmy z kryptoměn se řadí do ostatních příjmů, podle České národní banky jsou kryptoměny nehmotným movitým majetkem, přesněji se jedná o § 10 zákonu č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů odstavec 1 písmena b) odrážky 3, tedy ostatní příjmy z úplatného převodu jiné věci. (Zákon č. 586/1992 Sb.)

Základ daně, který plyne z ostatních příjmů, je příjem snížený o výdaje přímo vynaložené k jeho dosažení. (Bakeš, 2012 s. 200)

Pokud fyzická osoba zdaňuje příjmy plynoucí z kryptoměn jako ostatní příjmy a jedná-li se o nepravidelný příjem, nebo jednorázový, může tak využít osvobození od daně do výše 30 tisíc korun za rok. Většinou se ale jedná o činnost pravidelnou. (Mareš, 2018)

Při danění příjmu z kryptoměn nelze využít osvobození od daně, jako je tomu možné například u cenných papírů a to v případě, když je cenný papír nebo akcie držena déle než tři roky, pro úplné osvobození, nebo do hranice příjmů 100 000 Kč. (Hanych, Drgová a Gremlica, 2018 s. 8)

3.2.2 Daň z příjmů právnických osob

Jako u daně z příjmů fyzických osob i tady se jedná o přímou daň důchodového typu a je upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. (Bakeš, 2012 s. 193)

Poplatníky daně z příjmů právnických osob jsou právnické osoby, mezi které patří obchodní korporace, ale i jiné právnické subjekty. Obchodními korporacemi lze označit akciové společnosti, společnosti s ručením omezeným, komanditní společnosti, veřejné obchodní společnosti, družstva apod. Jedná se ale i o jiné subjekty jako například občanská sdružení, nadace a nadační fondy, zájmová sdružení právnických osob a orgány státní správy či obce. Poplatníci se sídlem v České republice mají daňovou povinnost. Ta plyne i z příjmů které vznikají mimo Českou republiku. (Bakeš, 2012 s. 206)

Základem daně je částka, o kterou příjmy, které podléhají dani, převyšují výdaje. Daňový základ, stejně jako u fyzických osob, může být upraven o odčitatelné položky, kterými je například daňová ztráta z předchozího období, nebo výdaje na výzkum a vývoj. Veškeré tyto odčitatelné položky lze nalézt v § 3 Společná ustanovení v zákoně o daních z příjmů. (Bakeš, 2012 s. 209)

Hodnotu zásob při vyskladnění zjistíme stejně jako u fyzických osob pomocí metody FIFO nebo aritmetickým průměrem. Zde platí, dle zásady konzistentnosti účetních metod, že není možné měnit způsob zjištění hodnoty zásob při

vyskladnění během fungování účetní jednotky. Je to stejné jako u podnikající fyzické osoby. (Hauzarová, 2017)

Sazba daně z příjmů právnických osob 19 %. Není však pro všechny stejná, například investiční fondy mají sazbu 5 %. A zdaňovacím obdobím je kalendářní rok. (Zákon č. 586/1992 Sb.)

Stejně jako u fyzických osob, i zde příjem plyne z nákupu kryptoměny a jejím prodeji za fiat měnu, nebo směna za jinou kryptoměnu. Rozdíl je příjem, který podléhá této dani. Další možností je nákup zboží, nebo služeb za kryptoměny. Příjem je poté úplně stejný jako v případě fyzických osob.

Předmět daně, tedy příjmy, které jsou poníženy o výdaje související přímo s příjmem, se v tomto případě nijak nedělí. Mohou být jak peněžní, tak nepeněžní.

3.2.3 Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty (DPH) je nepřímá daň a je harmonizovaná v rámci Evropské unie. Platí u ní, že se neplatí přímo jako samostatná částka, ale je obsažena v ceně statku. Konečný zákazník ji zaplatí v ceně zboží nebo služby. (Štohl, 2021 s. 102) Vztahuje se na všechny podnikatelské aktivity a subjekty s výjimkou osvobozených činností nebo podnikatelů s malým obratem, díky tomu mají všechny formy podnikání stejné daňové podmínky. DPH se platí i v případě dovozu zboží ze země mimo Evropskou unii. (Bakeš, 2012 s. 169)

Tuto daň platí konečný spotřebitel, ale odvádí ji dodavatel. Plátcem daně je tedy pouze ten, kdo daň vybírá od konečného spotřebitele. Pokud podnikatel je plátcem daně, má nárok si odečíst od své daňové povinnosti to, co by zaplatil on dodavateli na daních. Daní tedy jen a pouze přidanou hodnotu svého výrobku. (Bakeš, 2012 s. 169—170)

„Osoba povinná k dani je osoba, která samostatně uskutečňuje ekonomické činnosti, nebo skupina. Osobou povinnou k dani je i právnická osoba, která nebyla založena nebo zřízena za účelem podnikání, pokud uskutečňuje ekonomické činnosti.“ (Zákon č. 235/2004 Sb. § 5) Pokud má osoba povinná k dani sídlo, provozovnu nebo místo

podnikání ve státě Evropské unie a její obrat přesáhl během posledních 12 kalendářních měsíců 2 miliony korun, jedná se o plátce daně. (Zákon č. 235/2004 Sb. § 5)

Daň je možné rozlišit na daň na vstupu a na výstupu. Daň na vstupu znamená, že plátce DPH má nárok na odpočet daně při nákupu na vstupu. Platí tedy daň při nákupu. A daň na výstupu je připočtena k ceně při prodeji. (Klínský a kolektiv, 2022 s. 210)

Základem daně z přidané hodnoty je vše, co bylo přijato, nebo má být obdrženo plátcem daně za uskutečněné zdanitelné plnění. V České republice jsou tři sazby daně z přidané hodnoty. Základní sazba je 21 %, první snížená sazba je 15 % a druhá snížená sazba je 10 %. Základní sazba se používá u všech služeb, které nejsou uvedené v zákoně č. 235/2004 Sb. v příloze č. 2 a 2a. V příloze č. 2 lze nalézt výčet služeb, které podléhají první snížené sazbě DPH, jedná se například o práce na zdravotnických prostředcích, zdravotní a sociální péče a například pohřebnictví. Služby, které podléhají druhé snížené sazbě daně, se nacházejí v příloze č. 2a. Patří sem například hromadná pravidelná doprava, dodávky vody, ubytovací a stravovací služby a některé opravy. Zboží podléhá základní sazbě daně z přidané hodnoty, pokud není v zákoně uvedeno jinak. V příloze č. 3 Zákona o dani z přidané hodnoty lze nalézt zboží, které podléhá první snížené sazbě DPH. Jedná se například o potraviny včetně nápojů s výjimkou alkoholických nápojů, léky pro prevenci, noviny a časopisy nebo zdravotnické prostředky. Co se týče přílohy č. 3a, tak ta uvádí zboží, které podléhá druhé snížené sazbě daně. Je to například kojenecká výživa, knihy, léky nebo mlýnské výrobky. (Zákon č. 235/2004 Sb.)

DPH a kryptoměny

Pohled na daň z přidané hodnoty ve vztahu ke kryptoměně je díky harmonizaci v rámci Evropské unie snadný. Vznikl rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 22. října 2015, který řeší otázky daňových operací při práci s kryptoměnami. V české legislativě je tento rozsudek závazný, to znamená, že se jím musí řídit.

Podle tohoto rozsudku lze nalézt předmět daně v zákoně o dani z přidané hodnoty v paragrafu číslo 2. DPH plynoucí z kryptoměn se řadí pod písmeno a) a b). Jedná se tedy o dodání služby či zboží za úplatu osobou povinnou k dani, která jedná jako taková, s místem plnění v tuzemsku. (Zákon č. 235/2004 Sb.)

Podle rozsudku Soudního dvora Evropské unie ve věci C-264/14 ze dne 22.10.2015 je směna virtuální měny za jinou virtuální měnu, nebo měnu s nuceným oběhem předmětem daně z přidané hodnoty, jelikož se jedná o poskytování služeb za úplatu. Je možné ale uvažovat o osvobození od daně. V již zmíněném rozsudku je to odůvodněno takto *„článek 135 odst. 1 písm. e) směrnice o DPH musí být vykládán v tom smyslu, že takové poskytování služeb, jako je to, o které se jedná ve věci v původním řízení, které spočívá ve směně tradičních měn za jednotky virtuální měny „bitcoin“ a naopak a uskutečňuje se oproti zaplacení určité částky odpovídající marži, kterou představuje rozdíl mezi cenou, za kterou dotyčný poskytovatel měnu nakoupil, a cenou, za kterou ji prodává svým zákazníkům, představuje plnění osvobozené od DPH ve smyslu tohoto ustanovení;“* Z toho tedy vyplývá, že v případě směny kryptoměn za jinou kryptoměnu či fiat měnu, se žádná daň neodvádí. (Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ve věci C-264/14, 2015)

Je nutné se podívat i na těžbu kryptoměn. Podle Mareše (2018) těžba kryptoměn není předmětem daně z přidané hodnoty. *„Toto vychází ze stanoviska Soudního dvora EU, podle kterého se o předmět DPH jedná, pokud existuje jednoznačná spojitost mezi poskytnutou službou a přijatou úplatou. Těžba kryptoměn však často skončí bez výsledku a získání odměny za tuto činnost je čistě náhodné.“* (Mareš, 2018)

3.3 Provázanost zdanění kryptoměn s ostatními druhy daní

Tato kapitola je věnována praktičtější části bakalářské práce. Jsou zde již praktické ukázky zdanění kryptoměn.

Za cílem lepší orientace v problematice zdanění kryptoměn je zde uvedeno pár ukázkových příkladů založených na fiktivních kurzech, z kterých bude snáze odvoditelný diagram.

Jedná se o pět příkladů, rozdělených do dvou skupin:

1. DPFO

- a. Nepodnikající fyzická osoba opakovaně nakupuje a následně prodá bitcoiny za fiat měnu se ztrátou při různých metodách oceňování zásob
- b. Nepodnikající fyzická osoba opakovaně nakupuje a následně prodá bitcoiny za fiat měnu se ziskem při různých metodách oceňování zásob
- c. Podnikající fyzická osoba vytěží kryptoměny a následně prodá za fiat měnu se ziskem při různých metodách oceňování

2. DPPO

- a. Právnícká osoba opakovaně nakupuje bitcoiny a následně za ně nakoupí zboží se ztrátou při různých metodách oceňování zásob
- b. Právnícká osoba opakovaně nakupuje bitcoiny a následně za ně nakoupí zboží se ziskem při různých metodách oceňování zásob

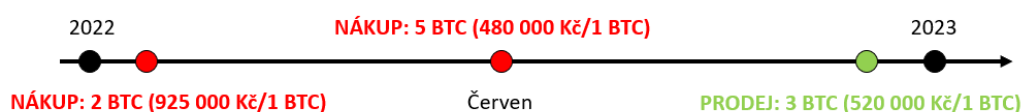
3.3.1 Daň z příjmů fyzických osob - modelový příklad

V této kapitole jsou uvedeny tři příklady výpočtu daně z příjmů fyzických osob plynoucí z kryptoměn. Jedná se o daň z příjmu plynoucí z nákupu nebo, těžby a následné směny kryptoměny za měnu s nuceným oběhem. Každý příklad je vypočten dvěma způsoby, které znázorňují rozdíly zvolené metody v přístupu k výpočtu hodnoty zásob při vyskladnění.

Podobně se vypočítá i příjem plynoucí z nákupu a následného prodeje kryptoměn za zboží i službu. Rozdílem je, že je nutné vyčíslit hodnotu pořízení dané služby nebo zboží.

Příklad č. 1

V tomto příkladě investor, kterým je nepodnikající fyzická osoba, na začátku roku nakoupil 2 BTC za cenu 925 000 Kč za jeden. V červnu nakoupil 5 BTC za 480 000 Kč za jeden BTC. A na konci roku prodal 3 BTC za 520 000 Kč za jeden BTC.

Obrázek 1 Příklad č. 1 DPFO (vlastní tvorba)

Nejdříve je nutné zjistit výši výdajů, tj. ocenit hodnotu bitcoinů při vyskladnění. Výše jsou zmíněné dvě metody, mezi které patří aritmetický průměr a FIFO.

Aritmetický průměr

V případě aritmetického průměru se sečtou výdaje za nákup bitcoinů a vydělí se počtem nakoupených bitcoinů. Tímto se vypočítá cena jednoho bitcoinu. Tato částka se vynásobí počtem prodaných bitcoinů a jsou vypočtené výdaje na jeden bitcoin.

V tomto případě:

$$x = \frac{(2 \cdot 925\,000) + (5 \cdot 480\,000)}{7}$$
$$x = \frac{4\,250\,000}{7}$$
$$x = 607\,142,9 \text{ Kč}$$

Tímto je vypočteno, kolik je výdaj na nákup jednoho bitcoinu. Výdaj na tři bitcoiny v tomto případě je:

$$3 \cdot 607\,142,9 = 1\,821\,428,7 \text{ Kč}$$

Daňový základ se vypočte tak, že se odečte výdaj od příjmu. V tomto případě příjem je:

$$3 \cdot 520\,000 = 1\,560\,000 \text{ Kč}$$

Po odečtení je zjištěno, že prodej bitcoinů proběhl se ztrátou:

$$1\,560\,000 - 1\,821\,428,7 = -261\,428,7 \text{ Kč}$$

Díky ztrátě, která vznikla v tomto případě, žádná daňová povinnost nevzniká. Není možné ani tuto ztrátu přenést do dalšího období, protože se jedná o nepodnikající fyzickou osobu.

FIFO

V případě metody FIFO (first in, first out) se postupuje takto. Principem této metody je, že se prodávají nejdříve ty bitcoiny, které se koupily jako první.

V modelovém příkladě se za cenu 520 000 Kč za jeden bitcoin prodávají 2 bitcoiny s nákupní cenou 925 000 Kč za jeden a jeden bitcoin, který byl pořízen za 480 000 Kč.

$$x = 2 \cdot 925\,000 + 1 \cdot 480\,000$$

$$x = 2\,330\,000 \text{ Kč}$$

Tato částka, která je výdajem, se odečte od již předem stanoveného příjmu za prodej 3 bitcoinů:

$$3 \cdot 520\,000 = 1\,560\,000 \text{ Kč}$$

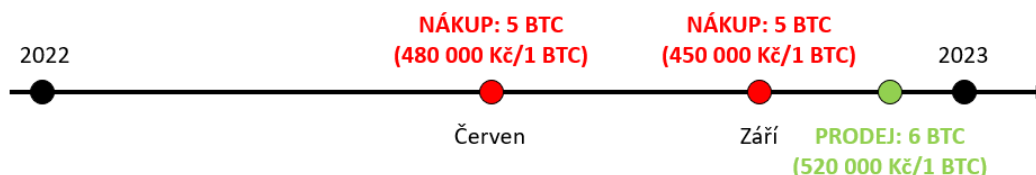
$$1\,560\,000 - 2\,330\,000 = -770\,000 \text{ Kč}$$

I v tomto případě se jedná o ztrátu, při které žádná daňová povinnost nevzniká a v případě, kdy se jedná o nepodnikající fyzickou osobu, tak vzniklou ztrátu nelze přenést do následujících období.

Je zde vidět, že záleží na způsobu, jakým se určuje výše výdajů. V každém příkladě, který je zde spočítán, byl jiný výsledek, a díky tomu i jiná daňová povinnost v případě kladného výsledku. Výsledek by rozdílný nebyl například pokud investor uskutečnil jen jeden nákup bitcoinů za stejnou cenu. V tomto případě výše výdajů jsou totožné při počítání metodou FIFO i aritmetickým průměrem.

Příklad č. 2

V dalším případě investor nakoupil 5 bitcoinů v červnu, za stejnou částku jako v předešlém příkladě, tedy 480 000 Kč za jeden a další nákup uskutečnil v září, kdy nakoupil 5 bitcoinů za 450 000 Kč za jeden, a nakonec na začátku listopadu prodal 6 bitcoinů za cenu 520 000 za jeden.

Obrázek 2 Příklad č. 2 DPFO (vlastní tvorba)

Hodnota 6 bitcoinů při vyskladnění se vypočte stejnými způsoby jako v předchozím případě, tj. aritmetickým průměrem a metodou FIFO.

Aritmetický průměr

$$x = \frac{(5 \cdot 480\,000) + (5 \cdot 450\,000)}{10}$$
$$x = \frac{4\,650\,000}{10}$$
$$x = 465\,000 \text{ Kč}$$

Výdaje na 6 bitcoinů jsou rovny.

$$465\,000 \cdot 6 = 2\,970\,000 \text{ Kč}$$

A příjmy za prodaných 6 bitcoinů za cenu 520 000 za jeden:

$$520\,000 \cdot 6 = 3\,120\,000 \text{ Kč}$$

Po odečtení výdajů od příjmů vyjde v tomto případě zisk:

$$3\,120\,000 - 2\,970\,000 = 150\,000 \text{ Kč}$$

FIFO

V případě metody FIFO se prodává 5 bitcoinů, které byly v červnu pořízeny za 480 000 Kč za jeden a 1 bitcoin za 450 000 Kč.

$$x = 5 \cdot 480\,000 + 1 \cdot 450\,000$$

$$x = 2\,850\,000 \text{ Kč}$$

Šest bitcoinů je prodáno za stejnou cenu jako v případě aritmetického průměru.

Příjem je:

$$520\,000 \cdot 6 = 3\,120\,000 \text{ Kč}$$

Po odečtení je zisk:

$$3\,120\,000 - 2\,850\,000 = 270\,000 \text{ Kč}$$

Daň plynoucí z obou vypočtených zisků je 15 %.

Tabulka 1 Daň z příjmů fyzických osob (vlastní tvorba)

	Aritmetický průměr	FIFO
Zisk	150 000 Kč	270 000 Kč
Daň 15 %	22 500 Kč	40 000 Kč

V tomto případě je také vidět rozdíl u použití metody výpočtu hodnoty zásob při vyskladnění. V případě aritmetického průměru se tedy zaplatí na dani méně než u metody FIFO.

Na následujícím obrázku je vidět, kam v tomto případě zařadíme základ daně plynoucí z kryptoměn. Jedná se o ostatní příjmy podle § 10. V případě FIFO metody pro zjišťování hodnoty zásob při vyskladnění by tuto částku nahradila částka 270 000 Kč.

2. Dílčí základy daně z příjmů fyzických osob podle § 6, § 7, § 8, § 9 a § 10 zákona, základ daně a ztráta

36	Dílčí základ daně ze závislé činnosti podle § 6 zákona (ř. 34)		
37	Dílčí základ daně nebo ztráta ze samostatné činnosti podle § 7 zákona (ř. 113 přílohy č. 1 DAP)		
38	Dílčí základ daně z kapitálového majetku podle § 8 zákona		
39	Dílčí základ daně nebo ztráta z nájmu podle § 9 zákona (ř. 206 přílohy č. 2 DAP)		
40	Dílčí základ daně z ostatních příjmů podle § 10 zákona (ř. 209 přílohy č. 2 DAP)	150 000	
41	Úhrn řádků (ř. 37 + ř. 38 + ř. 39 + ř. 40).		
42	Základ daně (36 + kladná hodnota z ř. 41)		
43	(neobsazeno)		
44	Uplatňovaná výše pravomocně stanovené ztráty (maximálně do výše ř. 41)		
45	Základ daně po odečtení ztráty (ř. 42 – ř. 44)		

Obrázek 3 Daňové priznání fyzických osob (vlastní tvorba)

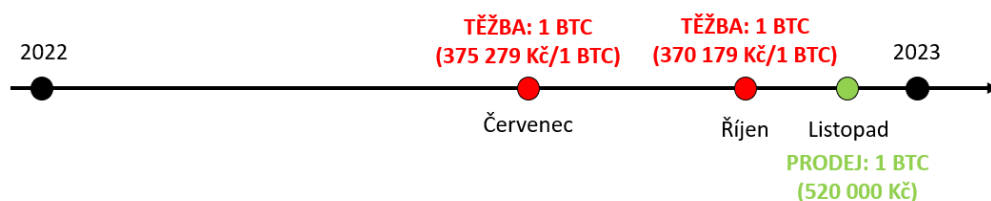
Příklad č. 3

Pro úplný obrázek danění je nutné uvést ještě třetí příklad. Jedná se o fyzickou osobu podnikající, která těží bitcoiny.

Tento příklad se liší v tom, že se nepočítá s částkou, za kterou byly bitcoiny nakoupeny, ale s náklady na vytěžení bitcoinů. Mezi tyto náklady lze zařadit náklady na energii, nákup hardwaru či poplatky.

Těžař vytěžil 1 bitcoin v červenci, kdy náklady na vytěžení jednoho bitcoinu byly 375 279 Kč. A v říjnu vytěžil další bitcoin a náklady na vytěžení byly 370 179 Kč. Na začátku listopadu prodal jeden bitcoin za cenu 520 000 Kč.

Hodnota bitcoinu při vyskladnění se vypočte stejně jako v předchozích případech.

Obrázek 4 Příklad č. 3 DPFO (vlastní tvorba)

Aritmetický průměr

$$x = \frac{(1 \cdot 375\,279) + (1 \cdot 370\,179)}{2}$$
$$x = \frac{745\,458}{2}$$

Výdaj na jeden bitcoin je roven:

$$x = 372\,729 \text{ Kč}$$

A příjem je ze zadání 520 000 Kč. Po odečtení výdajů od příjmů vyjde v tomto případě zisk:

$$520\,000 - 372\,729 = 147\,271 \text{ Kč}$$

FIFO

V případě metody FIFO se prodává 1 bitcoin s náklady na vytěžení v hodnotě 375 279 Kč.

Po odečtení nákladu od příjmu je zisk:

$$520\,000 - 375\,279 = 144\,721 \text{ Kč}$$

Daň plynoucí z obou vypočtených zisků je 15 %.

Tabulka 2 Daň z příjmů fyzických osob – těžba (vlastní tvorba)

	Aritmetický průměr	FIFO
Zisk	147 271 Kč	144 721 Kč
Daň 15 %	22 091 Kč	21 708 Kč

V tabulce výše je znovu vidět rozdíl při použití odlišných metod pro zjištění hodnoty zásob při vyskladnění.

V případě těžby kryptoměn je nutné mít živnostenské oprávnění. Proto příjem, který plyne z následné směny vytěžené kryptoměny na fiat měnu, podléhá dani z příjmů fyzických osob a základ daně se řadí do příjmů ze samostatné činnosti, jako je to uvedené na obrázku níže. Pokud by byla zvolena jiná metoda určení hodnoty, částka by se změnila.

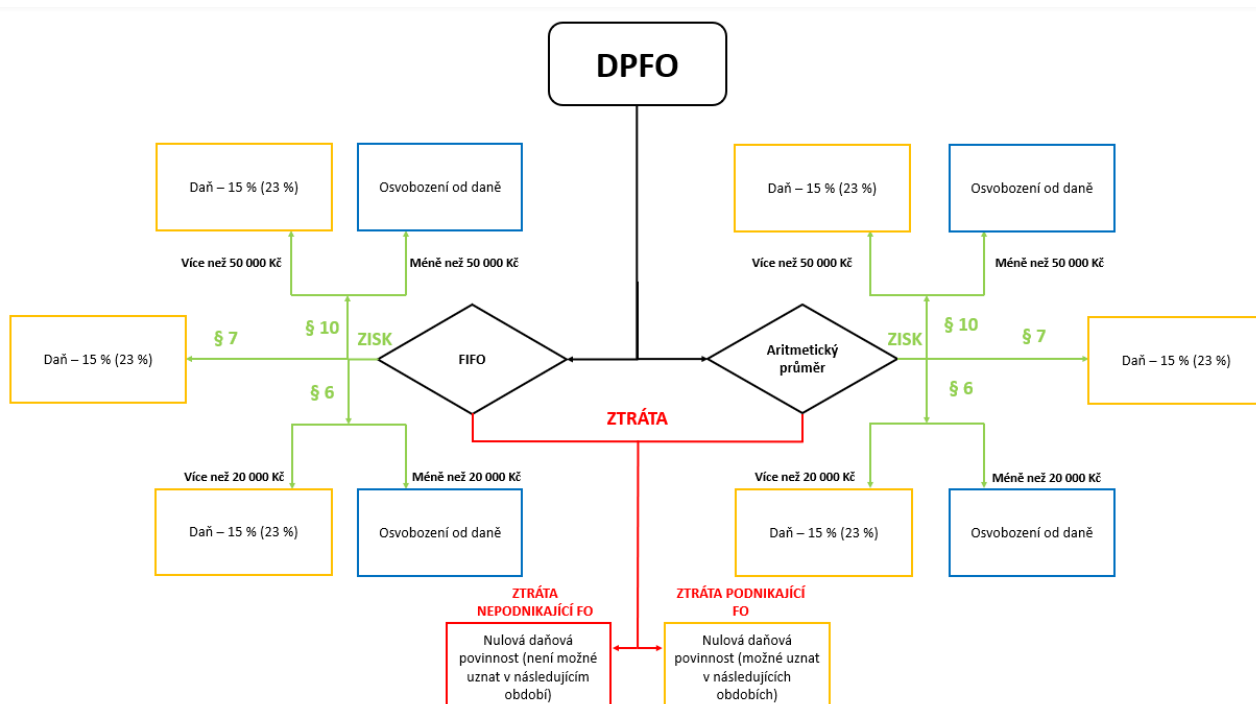
2. Dílčí základy daně z příjmů fyzických osob podle § 6, § 7, § 8, § 9 a § 10 zákona, základ daně a ztráta

36	Dílčí základ daně ze závislé činnosti podle § 6 zákona (ř. 34)		
37	Dílčí základ daně nebo ztráta ze samostatné činnosti podle § 7 zákona (ř. 113 přílohy č. 1 DAP)	144 721	
38	Dílčí základ daně z kapitálového majetku podle § 8 zákona		
39	Dílčí základ daně nebo ztráta z nájmu podle § 9 zákona (ř. 206 přílohy č. 2 DAP)		
40	Dílčí základ daně z ostatních příjmů podle § 10 zákona (ř. 209 přílohy č. 2 DAP)		
41	Úhm řádků (ř. 37 + ř. 38 + ř. 39 + ř. 40).		
42	Základ daně (36 + kladná hodnota z ř. 41)		
43	(neobsazeno)		
44	Uplatňovaná výše pravomocně stanovené ztráty (maximálně do výše ř. 41)		
45	Základ daně po odečtení ztráty (ř. 42 – ř. 44)		

Obrázek 5 Daňové priznání fyzických osob - těžba (vlastní tvorba)

Diagram daně z příjmů fyzických osob plynoucí z obchodování s kryptoměnami

V následujícím diagramu lze vidět zobrazení postupu při danění příjmů fyzických osob plynoucích z kryptoměn.

Obrázek 6 Diagram DPFO při prodeji kryptoměny (vlastní tvorba)

Pozn.:

Jak bylo uvedeno v textu výše, sazba 23 % se použije, pokud příjem přesáhne 48násobek průměrné mzdy. Touto sazbou se ale daní pouze přesahující příjem.

Pokud je příjem plynoucí z kryptoměn uveden jako ostatní příjem (§ 10), je osvobozen od daně, pokud nepřesáhne hodnotu 50 000 Kč (pro rok 2023). A v případě, kdy je uveden příjem do § 6, jako příjem ze závislé činnosti, je tento příjem osvobozen, pokud nepřesáhne částku 20 000 Kč (pro rok 2023). Do této skupiny lze příjem zařadit například, když je výplata částečně a po dohodě se zaměstnancem vyplácena v kryptoměnách.

Je-li cesta znázorněna zeleně, jedná se o zisk a může vznikat daňová povinnost.

Pokud je cesta v diagramu znázorněna červeně, jedná se o ztrátu, kdy je daňová povinnost nulová.

Pokud je rámeček modrý, výpočet je zakončen osvobozením od daně.

V případě, kdy je výpočet zakončen na poli se žlutým ohraničením, tedy výpočtem daně, nebo nulovou daňovou povinností, která je ale uznatelná v následujících obdobích, je nutné podat daňové přiznání.

3.3.2 Daň z příjmů právnických osob – modelový příklad

Tato kapitola je zaměřena na daň z příjmů právnických osob. Jsou zde, jako v předchozím případě uvedeny dva modelové příklady. Rozdíl od předchozích modelových příkladů bude ale v tom, že tentokrát se jedná o firmu, která nebude měnit bitcoiny na fiat měnu, ale nakupovat zboží.

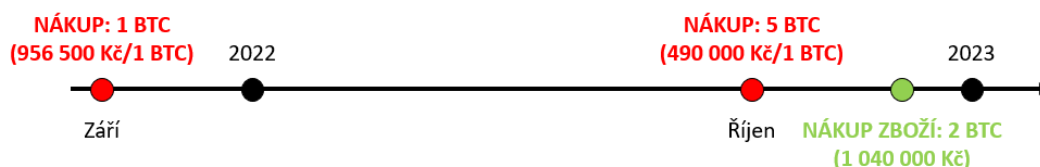
Firma uskuteční nákup například v eshopu Alza.cz, který umožňuje platbu pomocí kryptoměn, které Alza podporuje.

Příklady jsou vypočteny pomocí metody FIFO i aritmetickým průměrem, jako v předchozím případě.

Příklad č. 1

Firma na začátku roku vlastnila 1 bitcoin, který nakoupila na konci září předchozího roku s pořizovací cenou 956 500 Kč za jeden bitcoin. O rok později nakoupila dalších 5 bitcoinů dohromady za 2 450 000 Kč. Na konci roku nakoupila zboží v hodnotě 1 040 000 Kč, které ale uhradila pomocí bitcoinu. Zboží v konečném důsledku stálo firmu 2 bitcoiny.

Jaký je zdanitelný příjem z této transakce?

Obrázek 7 Příklad č. 1 DPPPO (vlastní tvorba)

Jako v příkladech pro daně z příjmu fyzických osob je nutné nejdříve zjistit hodnotu bitcoinů při vyskladnění, které lze provést dvěma způsoby.

Aritmetický průměr

Postup je úplně stejný. Sečtou se výdaje na nákup bitcoinů a vydělí se počtem nakoupených bitcoinů.

$$x = \frac{(1 \cdot 956\,000) + (5 \cdot 490\,000)}{6}$$

$$x = \frac{3\,406\,000}{6}$$

$$x = 567\,666,7 \text{ Kč}$$

Hodnota zásob při vyskladnění je určena na 567 666,7 Kč.

Náklad na pořízení dvou bitcoinů je:

$$2 \cdot 567\,666,7 = 1\,135\,333,4 \text{ Kč}$$

Ted' už je jen nutné odečíst hodnotu bitcoinu při vyskladnění od výnosu, tedy hodnoty pořizovaného zboží.

$$1\,040\,000 - 1\,135\,333,4 = -95\,333,4 \text{ Kč}$$

Tato transakce firmy má negativní výsledek, tedy vyšla ztráta, na rozdíl od nepodnikajících fyzických osob, je tuto ztrátu případně možné převést do následujících období. Záleží na ostatních složkách tvořící výsledek hospodaření.

FIFO

V případě metody FIFO se nejdříve použijí ty bitcoiny, které byly nakoupeny jako první. V tomto příkladě se jedná o jeden bitcoin s pořizovací hodnotou 956 000 Kč a jeden bitcoin v hodnotě 490 000 Kč.

$$x = 1 \cdot 956\,000 + 1 \cdot 490\,000$$

$$x = 1\,446\,000 \text{ Kč}$$

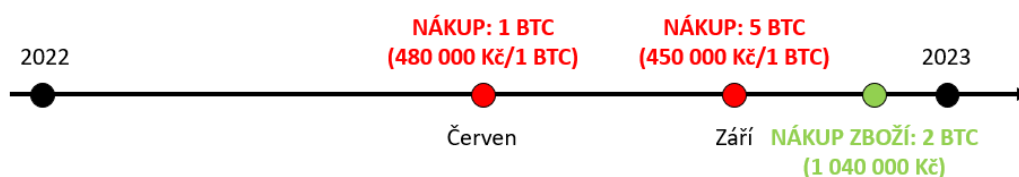
Tato vypočtená částka se odečte od předem stanovené hodnoty pořizovaného zboží.

$$1\,040\,000 - 1\,446\,000 = -406\,000 \text{ Kč}$$

Jako v předchozím způsobu vyšla ztráta. Tahle je ale znatelně vyšší. Znovu tedy záleží, jaký způsob oceňování zvolíte.

Příklad č. 2

V tomto případě firma nakoupila jeden bitcoin v červnu v hodnotě 480 000 Kč a dalších 5 bitcoinů v září, kdy pořizovací cena jednoho byla 450 000 Kč. Na konci roku uskutečnila stejnou transakci jako firma v předchozím modelovém příkladu. Nakoupila zboží v hodnotě 1 040 000 Kč, které ale uhradila pomocí bitcoinu. Zboží v konečném důsledku stálo 2 bitcoiny.

Obrázek 8 Příklad č. 2 DPPO (vlastní tvorba)

Postup výpočtu bude totožný s těmi předchozími. Nejdříve se zjistí výdaje pomocí aritmetického průměru.

Aritmetický průměr

$$x = \frac{(1 \cdot 480\,000) + (5 \cdot 450\,000)}{6}$$
$$x = \frac{2\,730\,000}{6}$$
$$x = 455\,000 \text{ Kč}$$

Výdaje na 2 bitcoiny jsou rovny.

$$455\,000 \cdot 2 = 910\,000 \text{ Kč}$$

Po odečtení výdajů od příjmů, tedy hodnoty pořízeného zboží, vyjde v tomto případě zisk:

$$1\,040\,000 - 910\,000 = 130\,000 \text{ Kč}$$

FIFO

V případě metody FIFO je pro tuto transakci použit jeden bitcoin s pořizovací cenou 480 000 Kč a jeden bitcoin s pořizovací hodnotou 450 000 Kč.

$$x = 1 \cdot 480\,000 + 1 \cdot 450\,000$$

$$x = 930\,000 \text{ Kč}$$

Po odečtení je zisk firmy:

$$1\,040\,000 - 930\,000 = 110\,000 \text{ Kč}$$

Daň plynoucí z obou vypočtených zisků je 19 %. V těchto příkladech se nejedná o investiční fond, či jiné instituce, které mají sníženou sazbu daně.

Tabulka 3 Daň z příjmů právnických osob (vlastní tvorba)

	Aritmetický průměr	FIFO
Zisk	130 000 Kč	110 000 Kč
Daň 19 %	24 700 Kč	20 900 Kč

I v tomto případě je patrný rozdíl mezi způsoby, které určí hodnotu daně kryptoměny při vyskladnění. Zde je výhodnější metoda FIFO, jelikož na dani firma zaplatí o 3 800 Kč méně.

Podobně by se to vypočítalo i pro daň z příjmů fyzických osob. Je nutné si tedy uvědomit, že pokud se nakupuje zboží nebo služby za bitcoiny, může vzniknout příjem, který je nutno zdanit jak u právnických tak i fyzických osob. Musí se tedy vyčíslit dopad bitcoinové transakce k fiat měně, jako bylo uvedeno v předchozích příkladech ve spojení s právnickými osobami.

V případě právnických osob se v daňovém přiznání uvádí zdanitelný zisk do výsledku hospodaření, spolu s ostatními zisky plynoucími z jiných činností podniku.

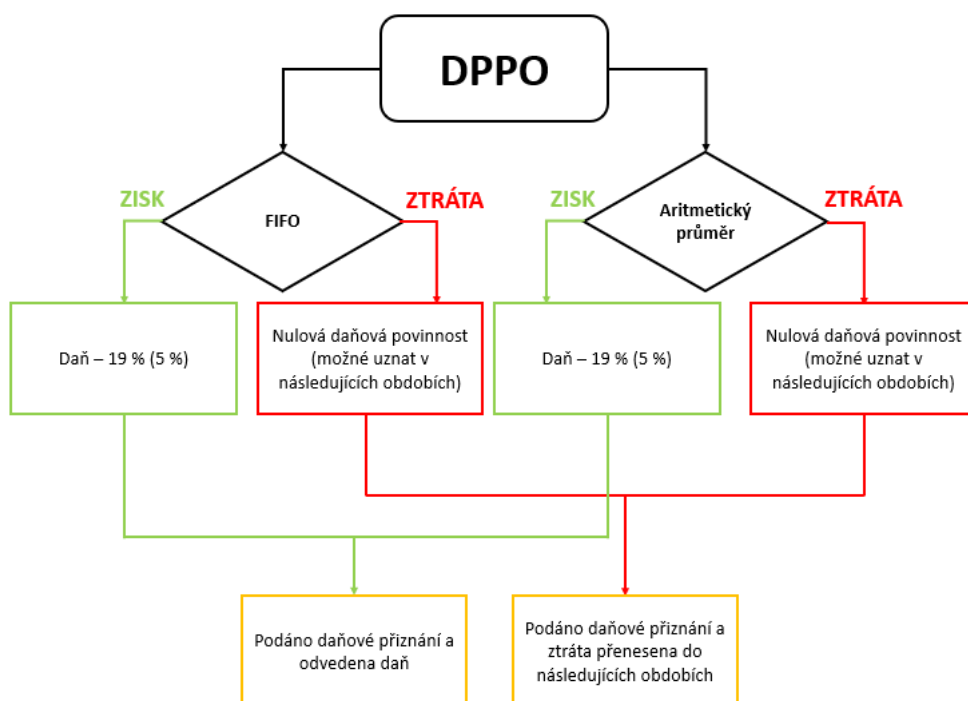
II. ODDÍL – daň z příjmů právnických osob (dále jen „daň“)

Řádek	Název položky	Vyplní v celých Kč
10	Výsledek hospodaření (zisk +, ztráta -) ³⁾ nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji ³⁾ ke dni 31.12.2022	110 000 (+ HV z jiných činností)

Obrázek 9 Daňové přiznání právnických osob (vlastní tvorba)

Diagram daně z příjmů právnických osob plynoucí z obchodování s kryptoměnami

V následujícím obrázku (Obrázek 10) je zaznamenán diagram, podle kterého se daní příjem plynoucí z kryptoměn pro právnické osoby. Výpočet hodnoty zásob při vyskladnění je znázorněn dvěma způsoby. Největší rozdíl od předchozího diagramu je v možnosti uznání ztráty v dalším období a také sazba daně, díky tomu se daňové přiznání podává v obou případech.

Obrázek 10 Diagram DPPO při prodeji kryptoměny za nákup zboží (vlastní tvorba)

Pozn.:

Pokud je cesta v diagramu znázorněna zeleně, jedná se o zisk, a tedy vzniká daňová povinnost.

Je-li cesta v diagramu červená, jedná se o ztrátu, kdy je daňová povinnost nulová.

Žlutý obrys rámečku znamená, že je nutné podat daňové přiznání.

4 Shrnutí výsledků

V praktické části bakalářské práce je zpracováno pět modelových příkladů a z nich jsou vyvozeny dva diagramy popisující práci s kryptoměnami z hlediska souvisejících daní. Každý modelový příklad byl vypočten dvěma způsoby ocenění úbytku kryptoměn při prodeji. A to způsobem FIFO a aritmetickým průměrem.

Cílem této bakalářské práce bylo za pomoci charakteristiky kryptoměn a daňových aspektů zpracovat diagram provázanosti daní týkajících se operací s kryptoměnami, mezi které patří těžba, nákup a prodej.

K tomu, aby tato práce tento stanovený cíl splnila, bylo nutné vyřešit dílčí cíle, které byly stanoveny v metodice práce.

Prvním dílčím cílem bylo obecné vysvětlení pojmu kryptoměna a jiných pojmů spojených s prací s nimi. Dále se práce věnovala historii bitcoinu, jako jednoho z nejvýznamnějších představitelů.

Druhým a zásadnějším cílem bylo zjistit, jak kryptoměny klasifikuje Ministerstvo financí České republiky a Česká národní banka, aby bylo zřejmé, podle jakých zákonů nebo jiných pramenů se pracuje s kryptoměnami a jakým způsobem jsou daněny.

V této části bylo zjištěno, že s kryptoměnami souvisí jen daně z příjmů fyzických a právnických osob. Co se týče daně z přidané hodnoty, tak podle rozsudku Soudního dvora Evropské unie ve věci C-264/14 ze dne 22. 10. 2015 v případě směny kryptoměny za měnu s nuceným oběhem, nebo za službu se jedná o plnění osvobozené od daně z přidané hodnoty. To se týká i těžby kryptoměn. V případě daně z příjmů fyzických a právnických osob se nemusí rozlišovat operace, kterou provádíme. Vždy se daní až konečný příjem. Znamená to, že dokud například vytěženou kryptoměnu neprodáme, nevznikne nám žádný zdanitelný příjem, tedy nic nedaníme.

Posledním cílem byl výpočet již zmíněných modelových příkladů a vytvoření diagramů. V této práci bylo vypočteno pět příkladů. Postup každého příkladu byl

proveden dvěma způsoby výpočtu hodnoty bitcoinů při vyskladnění a výsledky ukázaly, že záleží, jaký způsob výpočtu je zvolen, jelikož u každého vyšla jiná výše daňové povinnosti.

První tři příklady se týkaly zdanění fyzických osob. Jediný rozdíl, když není brána v úvahu rozdílná výše daně, byl v možnosti uznání ztráty v následujících obdobích. To je možné pouze v případě podnikající fyzické osoby, nebo právnické osoby. Uznáním ztráty v následujících obdobích je možné snížit daňovou povinnost.

5 Závěry a doporučení

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo díky charakteristice kryptoměn a jejich daňových aspektů zpracovat diagram provázanosti daní týkajících se operací s kryptoměnami, mezi které patří těžba, nákup a prodej.

Aby bylo možné tyto diagramy zpracovat, bylo nutné nejdříve zjistit, jak Ministerstvo financí České republiky a Česká národní banka charakterizují kryptoměny. Podle zákona o účetnictví se jedná o nehmotné aktivum a mělo by se o nich účtovat jako o zásobě svého druhu.

Zároveň byly charakterizovány daně, které se dotýkají operací s kryptoměnami, jedná se především o daně z příjmů fyzických a právnických osob a daň z přidané hodnoty. Po prostudování těchto daní bylo zjištěno, že práce s kryptoměnami je osvobozena od DPH. Proto praktická část této bakalářské práce byla věnována pouze příkladům týkajících se daní z příjmů fyzických a právnických osob.

V případě porovnání vzniklých diagramů bylo zjištěno, že se tyto dvě daně a způsob jejich výpočtu od sebe příliš neliší. Jediným rozdílem je možnost uznání ztráty v následujícím období a výše sazby daně.

Je nutné ale poukázat i na výpočet hodnoty zásoby bitcoinu při vyskladnění, který byl použit v příkladech počítaných v této bakalářské práci. Pořizovací hodnota bitcoinu byla v každém modelovém příkladě vypočítána dvěma způsoby a podle toho byla také jinak vysoká daňová povinnost. Z toho vyplývá, že daňový poplatník může ovlivnit velikost své daňové povinnosti. V případě podnikajících fyzických osob a právnických osob však musí dodržet zásadu konzistentnosti účetních metod. To znamená, že není možné způsob počítání hodnoty zásoby, tedy bitcoinu při vyskladnění měnit bezdůvodně, během životnosti podniku.

Každá fyzická a právnická osoba je tedy povinna danit své příjmy plynoucí z kryptoměn. V daňovém přiznání fyzických osob je většinou tento příjem uveden jako ostatní příjmy, existují ale i možnosti, kdy je tento příjem uveden i v jiné kategorii.

Pro výpočet daně z příjmu plynoucího z jakékoli operace s kryptoměnami je nezbytné vést si nějakou evidenci. Je možnost ale i obchodovat s kryptoměnami za pomoci různých investičních platforem, a ty většinou dávají k dispozici podklady pro zpracování daně z příjmu.

V případě příjmů plynoucích z kryptoměn už nelze mluvit o jisté anonymitě. Jedná se již o pohyby například na běžném účtu, kdy přibydou peníze, které jsou utrženy za směnu kryptoměny za fiat měnu. Proto je možné, že finanční úřad na tento příjem narazí. Je nutné také zmínit, že v případě nákupu fyzického produktu či služby za kryptoměnu, je možné i realizovat příjem. Tedy se musí vyčíslit dopad této transakce k fiat měně.

Zajímavé by bylo zjistit, jaké procento populace, která vlastní a obchoduje s kryptoměnami, tyto příjmy, pokud nějaké inkasuje, daní. Zda si vedou nějakou evidenci a jakým způsobem oceňují své zásoby na skladě. Možná i zda mají ponětí o tom, že i tento příjem podléhá dani z příjmů, například i při přímém nákupu zboží nebo služeb za bitcoiny, a do jakého limitu jsou od daně osvobozeni, a kdy naopak mají podávat daňové přiznání. Lidé totiž mohou investice do kryptoměn a jejich obchod zaměňovat s investováním do cenných papírů, případně s forexovými obchody. V případě cenných papírů existuje osvobození od daně, pokud investiční instrument, tedy akcii, vlastníte déle jak tři roky, nebo pokud příjmy drobného investora nepřesahují ročně hranici 100 000 Kč. To ale neplatí u příjmů z kryptoměn, jelikož se nejedná o cenný papír, ale zásobu svého druhu. Znamená to tedy, že toto osvobození nelze použít u příjmů plynoucího z kryptoměn. V případě osvobození od daně plynoucí z kryptoměn lze použít osvobození, pokud roční příjmy nepřesáhly částku 50 000 Kč. Tato částka byla pro rok 2023 upravena, kdy ještě za rok 2022 činila 15 000. Příjmy z ostatních činností lze osvobodit od daně, pokud částka nepřesáhla 20 000 Kč od roku 2023. V předchozích letech to byla částka 6 000 Kč.

6 Seznam použité literatury

Alza.cz: V Alze zaplatíte i Bitcoin [online]. 26. května 2022 [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://www.alza.cz/platba-bitcoin-a-btc-automaty-alza>

BAKEŠ, Milan. Finanční právo. 6., upr. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-440-7.

Bitcoin.org [online]. [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: <https://bitcoin.org/en/>

Bitcoinpizzaindex.net [online]. [cit. 2022-06-20]. Dostupné z: <https://bitcoinpizzaindex.net/>

Bitcoinvkapse.cz: Jak funguje anonymita bitcoinu? [online]. 3. 4. 2018 [cit. 2023-01-19]. Dostupné z: <https://bitcoinvkapse.cz/jak-funguje-anonymita-bitcoinu/>

BRANDEJSKÝ, Tomáš. Finex.cz: Ethereum [online]. [cit. 2022-06-27]. Dostupné z: <https://finex.cz/kryptomena/ethereum/>

CÍČER, Milan. MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY: Finančního analytického útvaru Ministerstva financí ze dne 16. září 2013 určený povinným osobám O PŘÍSTUPU POVINNÝCH OSOB K DIGITÁLNÍM MĚNÁM [online]. In.: [cit. 2022-06-27]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Pokyn-MF_c-002_2013-09_Metodicky-pokyn-o-pristupu-povinnych-osob-k-digitalnim-menam.pdf

COINGUIDES.org: What is Bitcoin address, why is it important & how to get a BTC address? [online]. 2019 [cit. 2022-06-27]. Dostupné z: <https://coinguides.org/bitcoin-address-explained/>

Coinmarketcap. [online]. [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://coinmarketcap.com/cs/charts/>

EISENREICH, J., KUNDRÁTOVÁ, P. Právní aspekty kryptoměn. Acta Universitatis Carolinae. Praha: Karolinum. 64 (1), 2018 s. 119-125. ISSN 0323-0619.

Finex.cz: BNB [online]. [cit. 2022-06-27]. Dostupné z: <https://finex.cz/kryptomena/bnb/>

Freshbooks: What Is FIFO Method: Definition and Example [online]. 2019 [cit. 2022-06-27]. Dostupné z: <https://www.freshbooks.com/hub/accounting/what-is-fifo>

GORYCZKA, Jan. Analýza zdanění příjmů z nákupu, prodeje a těžby kryptoměn. Praha, 2019. Teoretické a praktické aspekty veřejných financí 2019. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2019. S. 21–35.

HAMPL, Mojmír. Náš postoj ke kryptoměnám? Nepomáhat, nechránit, neškodit, nevodit za ruku. CNB. cz [online]. 2017 [cit. 2022-06-18]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/autorske-clanky-rozhovory-s-predstaviteli-cnb/Nas-postoj-ke-kryptomenam-Nepomahat-nechranit-neskodit-nevodit-za-ruku/>

HANYCH, Michal, Anna DRGOVÁ a Michal GREMLICA. Zdanění kryptoměn [online]. Brno: Michal Hanych, 2018 [cit. 2023-01-17]. ISBN 978-80-87934-07-4. Dostupné z: <https://www.zdanenikryptomen.cz/zdanenikryptomen.pdf>

HAUZAROVÁ, Michaela. *Portál.pohoda.cz: Účetní zásady a principy* [online]. 11. 12. 2017 [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/ucetni-zasady-a-principy/>

Investplus.cz: TĚŽBA KRYPTOMĚN: Jak těžit kryptoměny, princip, návratnost, návod na MINING [online]. [cit. 2022-06-27]. Dostupné z: <https://investplus.cz/investice/tezba-kryptomen-jak-tezit-kryptomeny-princip-navratnost-navod/#:~:text=T%C4%9B%C5%BEa%20kryptom%C4%9Bn%20je%20z%C3%A1vod%20s%20%C4%8Dasem.%20T%C4%9B%C5%BEa%C5%99%2C%20kter%C3%BD,jsou%20poplatky%20z%20transak%C3%AD%2C%20kter%C3%A9%20byly%20sou%C4%8D%C3%A1st%C3%AD%20bloku.>

KLÍNSKÝ, Petr, Otto MÜNCH, Yvetta FRYDRYŠKOVÁ a Jarmila ČECHOVÁ. *Ekonomika pro ekonomicky zaměřené obory středních škol. Šesté, aktualizované vydání*. Praha: Eduko nakladatelství, 2022. ISBN 978-80-88057-96-3.

KOHOUT, Martin. FREEBIT: Seznam kryptoměn, které jsou distribuovány v omezeném množství [online]. 2021 [cit. 2022-06-27]. Dostupné z: <https://freebit.cz/seznam-kryptomen-ktere-jsou-distribuvany-v-omezenem-mnozstvi/#:~:text=Maxim%C3%A1ln%C3%AD%20mno%C5%BEstv%C3%AD%20bitcoin%C5%AF%20po%20kompletn%C3%ADm%20vyt%C4%9B%C5%BEen%C3%AD%20je%20stanoveno,aktu%C3%A1ln%C4%9B%20trv%C3%A1%20vyt%C4%9B%C5%BEen%C3%AD%20jednoho%20bloku%20kolem%2010%20minut.>

KRAUSE, Tomáš. *Finmag.penize.cz: Rok 2022 v kryptu: krachy, bankroty, podvody. Bitcoin je v tom ale nevině* [online]. 31. 12. 2022 [cit. 2023-03-09]. Dostupné z: <https://finmag.penize.cz/penize/439117-rok-2022-v-kryptu-krachy-bankroty-podvody-bitcoin-je-v-tom-ale-nevinne>

KUBÁT, Max. Virtual Currency Bitcoin in the Scope of Money Definition and Store of Value. *Procedia Economics and Finance*, 2015, 30, 409-416. ISSN 22125671. doi:10.1016/S2212-5671(15)01308-8

Kurzy.cz [online]. [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/bitcoin/vyvoj-hodnoty/czk-2022>

MAREŠ, Milan, 2018. Kryptoměny z účetního a daňového hlediska. *Epravo.cz* [online]. 14. 9. 2018 [cit. 17.01.2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/kryptomeny-zucetniho-a-danoveho-hlediska-108117.ht>

MINISTERSTVO FINANČÍ ČESKÉ REPUBLIKY, 2018a. Sdělení Ministerstva financí k účtování a vykazování digitálních měn [online]. 15. 5. 2018. 2 s. [cit. 19.01.2023]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/ucetnictvi-a-ucetnictvi->

statu/ucetnictvi-podnikatelua-neziskoveho-sek/aktuality-a-metodicka-podpora/2018/sdeleni-ministerstva-financi-kuctovani-31864

Mladý investor. *Proof of Stake: 2. nejrozšířenější protokol kryptoměn* [online]. 31. 7. 2018 [cit. 2023-03-09]. Dostupné z: <https://mladyinvestor.cz/proof-of-stake/>

Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 22. října 2015. Skatteverket v. David Hedqvist. Věc C-264/14. In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 31. 12. 2018]. Dostupné z: <https://eurlex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A62014CJ026>

SOBOL, Michal. Finex.cz: Dogecoin [online]. [cit. 2022-06-27]. Dostupné z: <https://finex.cz/kryptomena/dogecoin/>

Stanovisko České národní banky, Je k obchodování s bitcoiny nebo k jejich směně potřebné povolení ČNB? RS2014-02, 2014, <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2014-02/>

STRAŠÁK, Pavel. Jak na zdanění kryptoměn - kompletní návod. *Banky.cz* [online]. 11.2.2022 [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: <https://www.banky.cz/clanky/jak-na-zdaneni-kryptomen-kompletni-navod/>

STROUKAL, Dominik a Jan SKALICKÝ. *Bitcoin a jiné kryptopeníze budoucnosti: historie, ekonomie a technologie kryptoměn, stručná příručka pro úplné začátečníky*. 3., rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2021. Finance pro každého. ISBN 978-802-7142-552.

ŠTOHL, Pavel. Učebnice účetnictví 2021: pro střední školy a veřejnost. Dvacáté druhé, upravené vydání. Znojmo: Ing. Pavel Štohl, 2021. ISBN 978-80-88221-50-0.

TechTerms.com: P2P [online]. 2006 [cit. 2022-06-27]. Dostupné z: <https://techterms.com/definition/p2p>

Úplné znění č. 297/2006 Sb., Úplné znění zákona č. 124/2002 Sb., o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích a platebních systémech (zákon o platebním styku), jak vyplývá z pozdějších změn

VONDRÁK, Matouš. Finex.cz: Tether [online]. [cit. 2022-06-27]. Dostupné z: <https://finex.cz/kryptomena/tether/>

Vyhláška č. 500/2002 Sb., Vyhláška, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví

Zákon č. 151/1997 Sb., Zákon o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku)

Zákon č. 235/2004 Sb., Zákon o dani z přidané hodnoty

Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti.
a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů ze dne 5. června 2008.

Zákon č. 563/1991 Sb., Zákon o účetnictví

Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů ze dne 20. listopadu 1992.

Zadání bakalářské práce

Autor: Veronika Morchová

Studium: I2000139

Studijní program: B0413A050021 Ekonomika a management

Studijní obor: Ekonomika a management

Název bakalářské práce: **Nakupování zboží a služeb pomocí kryptoměn. Daňové souvislosti.**

Název bakalářské práce AJ: Purchasing goods and services using cryptocurrencies. Tax context

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Cílem této bakalářské práce je díky charakteristice kryptoměn a jejich daňových aspektů zpracovat diagram provázanosti daní týkajících se operací (jako je těžba, nákup a prodej) s kryptoměnami.

Osnova:

1. Úvod
2. Charakteristika kryptoměn
3. Daňová stránka kryptoměn
4. Provázanost zdanění kryptoměn s ostatními druhy daní
5. Shrnutí výsledků a závěr

BAKEŠ, M. *Finanční právo*. 6., upr. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-440-7.

EISENREICH, J. a P. KUNDRÁTOVÁ. Právní aspekty kryptoměn. *Acta Universitatis Carolinae*, 2018, roč. 64, č. 1., s. 119-125. ISSN 0323-0619.

GORYCZKA, J. Analýza zdanění příjmů z nákupu, prodeje a těžby kryptoměn. *Teoretické a praktické aspekty veřejných financí 2019* (s. 21–35). Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2019. ISBN 978-80-245-2309-5.

HAMPL, F. Income tax aspects of cryptocurrencies – Legal and young economists' view in the Czech Republic. *Balkans Journal of Emerging Trends in Social Sciences*, 2020, roč. 3, č. 1. <https://doi.org/10.31410/Balkans.JETSS.2020.3.1.1-10>.

STROUKAL, D. a J. SKALICKÝ. *Bitcoin: peníze budoucnosti: historie a ekonomie kryptoměn*. Praha: Ludwig von Mises Institut CZ, 2015. ISBN 978-80- 87733-26-4.

Zadávací pracoviště: Katedra ekonomie,
Fakulta informatiky a managementu

Vedoucí práce: Ing. Jan Mačí, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 24.1.2022